

מגילה כח

שאלו תלמידיו את רבי פרידא	במה הארכת ימים?	דיון במגרא
	מימי לא קדמני אדם לבית המדרש	
	ולא ברכתני לפני כהן	קושי: למימרא דמעליותא היא? והא אמר רבי יוחנן: כל תלמיד חכם שמברך לפניו, אפילו כהן גדול עם הארץ - אותו תלמיד חכם חייב מיתה, שנאמר כֹּהֵן כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה אֵלָיו מוֹת . אל תקרי כֹּהֵן אלא משניאי! תירוצ: כי קאמר איהו - בשוין.
	ולא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה	הסבר לדבריו: דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: אסור לאכול מבהמה שלא הורמו מתנותיה. ואמר רבי יצחק: כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה - כאילו אוכל טבלים. ולית הלכתא כוותיה
שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה	מימי לא נתכבדתי בקלון חברי	כי הא דרב הונא דרי מרא אכתפיה, אתא רב חנא בר חנילאי וקא דרי מיניה. אמר ליה: אי רגילת דדרי? במאתין - דרי, ואי לא - אתייקורי אנא בזילותא דידך, לא ניחא לי.
	ולא עלתה על מטתי קללת חברי	כי הא דמר זוטרא, כי הוה סליק לפורייה אמר: שרי ליה לכל מאן דצערך.
	וותרן בממוני הייתי	דאמר מר: איוב וותרן בממוניה הוה, שהיה מניח פרוטה לחנוני מממוניה.
שאל רבי עקיבא את רבי נחוניא הגדול	מימי לא קבלתי מתנות	כי הא דרבי אלעזר, כי הוה משדרי ליה מתנות מבי נשיאה לא הוה שקיל, כי הוה מזמני ליה - לא הוה אזיל, אמר להו: לא ניחא לכו דאחיה? דכתיב אֵתְּנָה אֶתְּנָה יְיָ . רבי זירא, כי הוה משדרי ליה מבי נשיאה - לא הוה שקיל, כי הוה מזמני ליה - אזיל, אמר: אתייקורי דמתייקרי בי.
	ולא עמדתי על מדותי	דאמר רבא: כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו כל פשעיו, שנאמר אֵין וְאֵין וְאֵין וְאֵין , למי נושא עון - למי שעובר על פשע.
	וותרן בממוני הייתי	
שאל רבי את רבי יהושע בן קרחה	מימי לא נסתכלתי בדמות אדם רשע.	הוכחה 1: דאמר רבי יוחנן: אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע, שנאמר אֵין וְאֵין וְאֵין וְאֵין . הוכחה 2: רבי אלעזר אמר: עיניו כהות, שנאמר וְהָיָה כִּי לִקְחֶיךָ וְתִכְהֶינָה עֵינָיו מֵרָאשָׁי , משום דאסתכל בעשו הרשע. קושי: והא גרמא ליה? והאמר רבי יצחק: לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בזרעה, שנאמר הִנֵּה הוּא אֵין כְּסוּת . צני'ט, אל תקרי כְּסוּת אלא כסיית עינים! תירוצ: הא והא גרמא ליה. רבא אמר מהכא: שאת פני רשע לא טוב. הוכחה 3: רבא אמר מהכא: אֵתְּנָה אֵתְּנָה אֵתְּנָה אֵתְּנָה
שאלו תלמידיו את רבי זירא	מימי לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני ולא הרהרתי במבואות המטונפות ולא הלכתי ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא ששתי בתקלת חברי ולא קראתי לחבירי בחכינתו ובחניכתו	

משנה. ועוד אמר רבי יהודה: בית הכנסת שחורב אין מספידין בתוכו, ואין מפשילין בתוכו חבלים, ואין פורשין לתוכו מצודות, ואין שוטחין על גגו פירות, ואין עושין אותו קפנדריא, שנאמר **הנה' את מקדש'כם - קדושתן אף כשהן שוממין.** עלו בו עשבים - לא יתלוש, מפני עגמת נפש.

הבאת ברייתא: תנו רבנן: בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש: אין אוכלין בהן, ואין שותין בהן, ואין נאותין בהם, ואין מטיילין בהם, ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, ואין מספידין בהן הספד של יחיד. אבל קורין בהן, ושונין בהן, ומספידין בהם הספד של רבים. אמר רבי יהודה: אימתי - בשובן, אבל בחורבנן - מניחין אותן ועולין בהן עשבים, ולא יתלוש מפני עגמת נפש.

קושי: עשבים - מאן דכר שמייהו?

תירוץ: חסורי מיחסרה והכי קתני: ומכבדין אותן, ומרביצין אותן כדי שלא יעלו בהן עשבים.

אמר רבי יהודה: אימתי - בשובן, אבל בחורבנן - מניחין אותן לעלות. עלו בהן עשבים - לא יתלוש, מפני עגמת נפש.

דיו (יוצא מן הכלל): אמר רבי אסי: בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשוין, ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש. ומאי ניהו - חשבונות.

עוד אמירה של רב אסי קשורה למה שאמר מקודם: אמר רב אסי: בית הכנסת שמחשבינן בו חשבונות - מלינין בו את המת.

קושי: מלינין סלקא דעתך? לא סגי דלאו הכי?

תירוץ: אלא: לסוף שילינו בו מת מצוה.

ואין נאותין בהן.

יוצא מן הכלל לדיון זה: אמר רבא: חכמים ותלמידיהם מותרין. דאמר רבי יהושע בן לוי: מאי בי רבנן - ביתא דרבנן.

ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים.

מעשה: כי הא דרבינא ורב אדא בר מתנה הוו קיימי ושאלי שאילתא מרבא, אתא זילחא דמיטרא. עיילי לבי כנישתא. אמרי: האי דעיילין לבי כנישתא - לאו משום מיטרא, אלא משום דשמעתא בעא צילתא כיומא דאסתנא.

עוד בעניין כניסה לבית הכנסת: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: אי אצטריך ליה לאיניש למיקרי גברא מבי כנישתא, מאי?

אמר ליה: אי צורבא מרבנן הוא - לימא הלכתא, ואי תנא הוא - לימא מתניתא, ואי קרא הוא, לימא פסוקא. ואי לא - לימא ליה לינוקא: אימא לי פסוקיד. אי נמי, נישא פורתא וניקום.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •